

Jarosław Uglis, Paulina Guth

Determinanty aktywności turystycznej mieszkańców małych miast i wsi : studium przypadku

Ekonomiczne Problemy Turystyki nr 1 (29), 303-314

2015

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach
dozwolonego użytku.

Jarosław Uglis*

Paulina Guth**

Uniwersytet Przyrodniczy w Poznaniu

**DETERMINANTY AKTYWNOŚCI TURYSTYCZNEJ
MIESZKAŃCÓW MAŁYCH MIAST I WSI
– STUDIUM PRZYPADKU**

Streszczenie

Aktywność turystyczna stanowi jeden z podstawowych mierników jakości życia społeczeństw rozwiniętych. Czynniki ją warunkujące mają wieloraki charakter, dlatego też poznanie determinant podejmowania aktywności turystycznej sprzyja lepszemu przygotowaniu oferty turystycznej dla obsługiwanych segmentów rynku.

Celem artykułu jest przedstawienie determinant aktywności turystycznej mieszkańców małych miast i wsi. Materiał źródłowy do napisania opracowania stanowiły wyniki badań ankietowych przeprowadzone w 2012 r. wśród mieszkańców powiatu średzkiego, które zrealizowano na próbie 400 osób. Dobór respondentów do badań miał charakter kwotowy. W celu realizacji założonego celu artykułu podzielono respondentów na dwie grupy: mieszkańców terenów małomiasteczkowych (Środa Wielkopolska) i mieszkańców terenów wiejskich. Uzyskane dane zostały poddane analizie statystycznej w programie STATISTICA 9. Wyniki badań wskazują na istotne zróżnicowanie poziomu aktywności turystycznej badanych mieszkańców ze względu na miejsce zamieszkania. Za główne czynniki utrudniające podejmowanie aktywności turystycznej respondenci uznali kłopoty ze zdrowiem oraz niski poziom dochodów.

* Adres e-mail: uglis@up.poznan.pl.

** Adres e-mail: guth.paulina89@gmail.com.

Słowa kluczowe: aktywność turystyczna, determinanty, mieszkańcy małych miast, mieszkańcy wsi

Wprowadzenie

Turystyka stanowi jedną z najszybciej rozwijających się gałęzi gospodarki na świecie. Aktywność turystyczna stała się jednym z podstawowych mierników jakości życia mieszkańców i wskaźnikiem rozwoju cywilizacyjnego. Wraz z rozwojem gospodarki danego regionu i poprawą poziomu życia jego mieszkańców podróżowanie staje się ważnym przejawem stylu życia. Jak podkreśla W. Alejziak¹, aktywność turystyczna ukazuje, a jednocześnie warunkuje poziom życia mieszkańców. Potrzeby i motywy w zakresie uprawiania turystyki są bardzo zróżnicowane². W literaturze przedmiotu można znaleźć prace poświęcone tematyce uwarunkowań aktywności turystycznej, uwzględniające różnorodne determinanty³.

Według najnowszych danych opracowanych przez GUS⁴ wynika, że czynnikiem istotnie różnicującym aktywność turystyczną jest m.in. klasa miejscowości zamieszkania. Celem artykułu jest przedstawienie determinant aktywności turystycznej mieszkańców małych miast i wsi. Materiał źródłowy do napisania opracowania stanowiły wyniki badań ankietowych przeprowadzone w 2012 r. wśród mieszkańców powiatu średzkiego (studium przypadku), które zrealizowano na próbie 400 osób. Dobór respondentów do badań w ujęciu przestrzennym miał charakter kwotowy i służył wychwyceniu różnic w postrzeganiu poziomu aktywności turystycznej mieszkańców obszarów małomiasteczkowych i wsi. Badania miały charakter anonimowy i dobrowolny. Uzyskane dane zostały poddane anali-

¹ W. Alejziak, *Aktywność turystyczna: międzynarodowe i krajowe zróżnicowanie oraz kwestia wykluczenia społecznego*, „Turizm” 2011, nr 21 (1–2), s. 14.

² L. Koziół, *Typologia czynników motywujących do podróżowania*, Zeszyty Naukowe Małopolskiej Wyższej Szkoły Ekonomicznej w Tarnowie 2012, t. XX, nr 1, s. 87–98.

³ M. Awedyk, *Spoleczne, demograficzne i ekonomiczne uwarunkowania aktywności turystycznej mieszkańców Polski*, w: *Rozwój regionalny i lokalny w Polsce w latach 1989–2002*, red. J.J. Parysek, Bogucki Wydawnictwo Naukowe, Poznań 2004; A. Balińska, *Determinanty popytu mieszkańców Warszawy na usługi agroturystyczne*, w: *Podstawy funkcjonowania rynku turystycznego*, Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Szczecińskiego 2014, nr 805, „Ekonomiczne Problemy Turystyki” nr 1 (25); D. Szpilko, M. Gierałowska, P. Golubiewska, *Preferencje turystyczne mieszkańców Białegostoku*, „Ekonomia i Zarządzanie” 2013, nr 5 (1).

⁴ *Turystyka i wypoczynek w gospodarstwach domowych w 2013 roku*, GUS. Departament Badań Społecznych i Warunków Życia, materiały na konferencję prasową 30 maja 2014 r., Warszawa 2014.

zie statystycznej w programie STATISTICA 9. Wyniki zaprezentowano w formie opisowej, tabelarycznej i graficznej. W badaniu istotności wpływu czynników determinujących aktywność turystyczną wykorzystano test niezależności chi-kwadrat (χ^2) dla przyjętego poziomu istotności $\alpha = 0,05$.

1. Omówienie wyników badań ankietowych

W przeprowadzonym badaniu ponad połowę (51,8%) osób badanych stanowiły kobiety. Średnia wieku badanej próby wyniosła 40 lat ($Me = 37$). Największy udział miały osoby młode w przedziale wiekowym 25–34 lata (22,5%) oraz 18–24 lata (21%). W dalszej kolejności pod względem liczebności były to osoby w wieku 35–44 lat (18,5%), 45–54 lat (15%), 65 i więcej lat (13%) oraz 55–64 lat (10%). Warto podkreślić, że 3/4 ankietowanych nie ukończyły 52 lat. Oznacza to, iż były to osoby w wieku średnio dojrzałym o ustabilizowanym życiu społecznym i zawodowym. W badanej grupie najwięcej osób (31,7%) legitymowało się wykształceniem zawodowym. W dalszej kolejności uplasowały się osoby z wykształceniem średnim (29,8%) i wyższym (26,5%). Niewątpliwie czynnikiem determinującym poziom wykształcenia respondentów jest miejsce ich zamieszkania. Test chi-kwadrat wykazał ($\chi^2 = 11,25$, $p = 0,01$), że istnieje istotny statystycznie związek między miejscem zamieszkania a poziomem wykształcenia. W grupie mieszkańców pochodzących z terenów miejskich (Środa Wielkopolska) najwięcej respondentów (34,4%) legitymowało się wyższym wykształceniem, natomiast w przypadku mieszkańców terenów wiejskich – wykształceniem zawodowym (34,2%). Wyniki te potwierdzają fakt, że wykształcenie ludności wiejskiej jest niższe w porównaniu do poziomu wykształcenia mieszkańców miast. Dodatkowo, wykazano również, że między wiekiem respondentów a poziomem wykształcenia wystąpiła istotna ujemna słaba zależność korelacyjna. Respondenci to w głównej mierze osoby pracujące (32,6%), z kolei 7% badanych stanowili rolnicy.

Bez wątpienia istotnym czynnikiem wpływającym na aktywność turystyczną jest poziom dochodów przypadających na jednego członka gospodarstwa domowego. Ankietowani najczęściej wskazywali na stosunkowo niski poziom dochodów. Analiza odpowiedzi wykazała, że dla ponad połowy (56,4%) respondentów ich dochód nie przekroczył 1300 zł na jedną osobę. Pozostali badani deklarowali dochody na poziomie: 1300–1699 zł (27,8%) oraz 1700 zł i powyżej (15,8%).

Przedmiotem zainteresowań badawczych była aktywność turystyczna⁵ mieszkańców małych miast i wsi. Analiza zgromadzonej wiedzy faktycznej wykazała, że 69% badanych respondentów było osobami aktywnymi turystycznie. Biorąc pod uwagę miejsce zamieszkania, okazało się, że trzech na pięciu ankietowanych pochodzących z małego miasta (Środa Wielkopolska) to osoby aktywne turystycznie (61,3%), natomiast w przypadku terenów wiejskich odsetek osób korzystających z wyjazdów turystycznych był wyższy i wyniósł 74,2%. Tak wysoki odsetek osób aktywnych turystycznie na wsi wynika głównie z tego, że były to w większości osoby pracujące poza gospodarstwem rolnym, należy zatem stwierdzić, że mieszkańcy badanych wsi chętniej korzystali z wyjazdów turystycznych. W tym miejscu warto przytoczyć wyniki ogólnopolskich badań⁶, które potwierdzają istotny wpływ miejsca zamieszkania na zróżnicowanie poziomu aktywności turystycznej gospodarstw domowych⁷.

W celu zidentyfikowania kolejnych czynników wpływających na aktywność turystyczną wykorzystano test niezależności chi-kwadrat. Na podkreślenie zasługuje fakt, że przeprowadzona analiza statystyczna wykazała istotny wpływ takich czynników, jak: wiek, wielkość dochodu przypadającego na jednego członka gospodarstwa domowego, poziom wykształcenia respondentów i miejsce zamieszkania, oraz nie stwierdzono istotnego wpływu płci na poziom uczestnictwa w wyjazdach turystycznych. Na brak wpływu płci wskazują także inni badacze⁸. Ponadto, stwierdzono istotny statystycznie związek pomiędzy statusem zawodowym badanych a uczestnictwem w wyjazdach turystycznych.

W tabeli 1 zamieszczono charakterystykę badanej próby z uwzględnieniem miejsca zamieszkania oraz formy aktywności turystycznej. Należy podkreślić, że omówione w dalszej części niniejszego opracowania wyniki badań własnych dotyczą wyłącznie osób aktywnych turystycznie.

⁵ Za osobę aktywną turystycznie przyjęto osobę, która uczestniczyła w turystycznym wyjeździe obejmującym co najmniej jeden nocleg w okresie trzech lat przed badaniem.

⁶ Szerzej: *Turystyka i wypoczynek w gospodarstwach...*

⁷ Aktywność turystyczna w miastach ogółem wykazało 59,3% gospodarstw domowych, a wśród nich w miastach największych – 73,5%, natomiast na wsi odsetek aktywnych turystycznie gospodarstw domowych wyniósł 39,8%.

⁸ W. Alejziak, *Determinanty i zróżnicowanie społeczne aktywności turystycznej*, Wydawnictwo AWF w Krakowie, Kraków 2009; I. Bąk, *Zastosowanie wybranych metod statystyczno-ekonomicznych w badaniu aktywności turystycznej seniorów w Polsce*, „Przegląd Statystyczny” 2012, nr specjalny 2.

Tabela 1

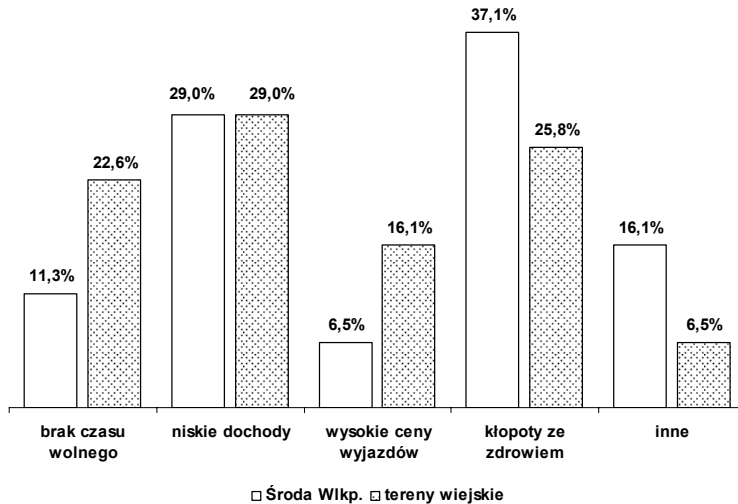
Charakterystyka respondentów biorących udział w badaniach (w %)

Wyszczególnienie	Środa Wielkopolska		Tereny wiejskie	
	aktywni (n = 98)	nieaktywni (n = 62)	aktywni (n = 178)	nieaktywni (n = 62)
Płeć:				
• kobiety	60,2	50,0	47,8	51,6
• mężczyźni	39,8	50,0	52,2	48,4
	$\chi^2 = 1,61$ $df = 1$ $p = 0,205$		$\chi^2 = 0,27$ $df = 1$ $p = 0,601$	
Wiek (lata):				
	39,1	50,8	34,6	48,5
	$\chi^2 = 18,84$ $df = 5$ $p = 0,002$		$\chi^2 = 38,83$ $df = 5$ $p = 0,002$	
Poziom wykształcenia:				
• podstawowe	6,1	25,8	8,4	17,7
• zawodowe	21,4	38,8	29,8	46,8
• średnie	27,6	17,7	36,0	27,4
• wyższe	44,9	17,7	25,8	8,1
	$\chi^2 = 24,42$ $df = 3$ $p = 0,000$		$\chi^2 = 15,40$ $df = 3$ $p = 0,000$	
Dochód na jednego członka gospodarstwa domowego:				
• do 399 zł	5,1	12,9	5,1	14,5
• 400–699 zł	8,2	24,2	2,2	19,4
• 700–999 zł	9,2	25,4	12,9	14,2
• 1000–1299 zł	26,5	14,5	25,8	17,7
• 1300–1699 zł	31,6	4,8	37,1	17,7
• 1700 zł i powyżej	19,4	16,1	16,3	8,1
	$\chi^2 = 32,96$ $df = 5$ $p = 0,000$		$\chi^2 = 37,78$ $df = 5$ $p = 0,000$	
Status zawodowy:				
• pracownik fizyczny	15,3	14,6	23,0	19,4
• pracownik umysłowy	22,4	6,5	14,6	1,6
• bezrobotny	3,1	9,7	5,6	3,2
• student/uczeń	18,4	1,6	16,3	1,6
• emeryt/rencista	15,3	45,2	6,7	24,2
• rolnik	1,0	–	7,3	22,6
• przedsiębiorca	11,2	9,7	11,2	11,3
• wolny zawód	7,1	9,7	5,6	9,7
• osoba niepracująca z wyboru	6,1	4,8	9,6	8,1
	$\chi^2 = 17,82$ $df = 5$ $p = 0,001$		$\chi^2 = 20,18$ $df = 5$ $p = 0,001$	

Źródło: badania własne.

Jak wskazano wcześniej, siedmiu na dziesięciu ankietowanych w ciągu trzech lat przed badaniem odbyło przynajmniej jeden wyjazd w celach turystycznych. W przypadku osób niekorzystających z podróży turystycznych respondentów pytano o główne bariery utrudniające im uprawianie turystyki. Z analizy uzyskanych odpowiedzi wynika, że ankietowani za główną barierę uczestnictwa w wyjazdach turystycznych wskazali kłopoty ze zdrowiem (ogółem 31,5%) oraz niski poziom dochodów (ogółem 29%). Jako „inne” badani w większości wymieniali konieczność spłaty zaciągniętego kredytu. W przypadku mieszkańców

terenów wiejskich główną barierą utrudniającą uprawianie turystyki był niski stan dochodów (rysunek 1). Analiza statystyczna testem chi-kwadrat wykazała, że nie ma istotnego związku ($p = 0,07$) pomiędzy miejscem zamieszkania respondentów a barierami utrudniającymi peregrynacje turystyczne. Oznacza to, że widoczne na rysunku 1 różnice nie mają istotnego statystycznie charakteru.

Rys. 1. Bariery utrudniające podejmowanie aktywności turystycznej

Źródło: badania własne.

Wiodącym zamierzeniem uprawiania turystyki w obu badanych grupach był turystyczno-wypoczynkowy cel, na który wskazało aż ośmiu na dziesięciu respondentów (tabela 2). Stosunkowo rzadko jako cel wymieniane były motywy zdrowotne czy religijne. Wybierając miejsce wypoczynku, ankietowani kierowali się głównie ceną. Ważnym czynnikiem dla respondentów były również warunki pogodowe i klimatyczne wybranej destynacji oraz cisza i spokój. Co ciekawe, odległość od miejsca zamieszkania nie miała dla nich żadnego znaczenia.

Przedmiotem zainteresowań badawczych było również poznanie źródła informacji o docelowym miejscu wyjazdu. Wiedza ta jest niezmiernie ważna z marketingowego punktu widzenia, ponieważ wskazuje, gdzie potencjalni turyści szukają informacji. Dla zdecydowanej większości respondentów internet

był głównym źródłem informacji. Cennym źródłem wiedzy o przyszłym miejscu wypoczynku byli także znajomi lub pracownicy odwiedzanych biur podróży.

Warto podkreślić, że nie stwierdzono w obu badanych grupach istotnych różnic pomiędzy udzielonymi odpowiedziami na pytanie dotyczące głównego celu wyjazdu, determinant wyboru destynacji oraz źródeł informacji o miejscu recepcyjnym.

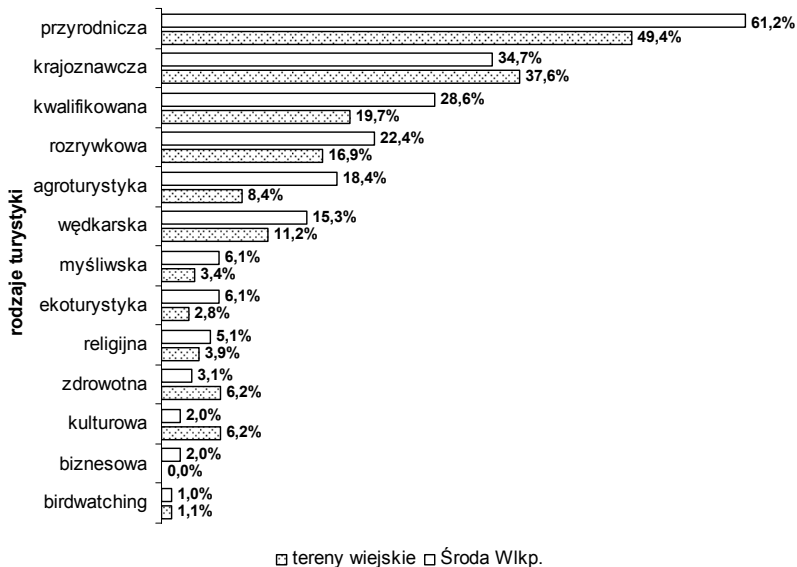
Tabela 2

Motywy wyjazdów turystycznych (w %)

Lp.	Wyszczególnienie	Środa Wielkopolska	Tereny wiejskie
1.	Główny cel wyjazdów turystycznych: <ul style="list-style-type: none"> • turystyczno-wypoczynkowy • odwiedzić znajomych/rodziny • zdrowotny • religijny 	84,8	89,2
		6,5	4,7
		3,3	2,7
		5,4	3,4
		$\chi^2 = 1,1 \text{ df} = 3 \text{ p} > 0,05$	
2.	Determinanty wyboru miejsca wypoczynku: <ul style="list-style-type: none"> • warunki pogodowe i klimatyczne • warunki zakwaterowania • cena • obecność obiektów sportowo-rekreacyjnych • spokój i cisza • otoczenie, krajobraz • odległość od miejsca zamieszkania • inny 	31,1	28,0
		5,6	7,0
		38,9	46,8
		3,3	1,4
		15,6	7,0
		5,5	7,0
		0,0	0,0
		0,0	2,8
		$\chi^2 = 5,38 \text{ df} = 5 \text{ p} > 0,05$	
3.	Główne źródło informacji o miejscu wypoczynku: <ul style="list-style-type: none"> • biuro podróży • internet • telewizja • prasa • znajomi 	22,5	15,4
		50,5	57,3
		0,0	2,1
		4,5	3,5
		22,5	21,7
		$\chi^2 = 2,13 \text{ df} = 3 \text{ p} > 0,05$	

Źródło: badania własne.

Respondentów zapytano o to, jakie rodzaje turystyki uprawiają najczęściej podczas swoich wyjazdów. Zdecydowanie najczęściej wskazywaną formą była turystyka przyrodnicza i krajoznawcza (rysunek 2). Z odpowiedzi badanych wynika, że prawie co piąty ankietowany pochodzący z Środy Wielkopolskiej (18,4%) wskazał agroturystykę jako najczęściej wybierany rodzaj turystyki. Ta forma turystyki cieszyła się mniejszą popularnością wśród mieszkańców terenów wiejskich, co wynika z tego, iż oni na co dzień mają styczność z życiem na wsi.

Rys. 2. Rodzaje turystyki najczęściej uprawiane przez respondentów⁹
 Źródło: badania własne.

Biorąc pod uwagę ekonomiczne znaczenie aktywności turystycznej, przedmiotem zainteresowań badawczych była częstotliwość wyjazdów turystycznych respondentów oraz preferowana długość wyjazdu (tabela 3). Wyniki badań wykazały, że zdecydowana większość ankietowanych w obu grupach wyjeżdżała tylko raz w roku, z kolei co trzeci badany uczestniczył w dwóch wyjazdach w ciągu roku. Gros respondentów preferowało wyjazdy krótkoterminowe. Największą popularnością wśród nich cieszyły się wyjazdy tygodniowe (5–7 dni), a co piąty badany preferował wyjazdy na 2–4 dni. Analiza statystyczna wykazała między preferowaną długością wyjazdów a wielkością dochodów respondentów dodatnią istotną zależność korelacyjną¹⁰ o umiarkowanej sile związku w obu badanych grupach. Badania nie wykazały natomiast istotnego związku pomiędzy częstotliwością wyjazdów a poziomem dochodu.

W badaniach wzięto także pod uwagę kwestię określenia kwoty pieniędzy, jaką ankietowani byliby skłonni przeznaczyć na wyjazd krajowy lub zagraniczny na jedną osobę¹¹. Najwięcej, bo ponad połowa respondentów zadeklarowała, że

⁹ Ankietowani mogli wskazać maksymalnie trzy rodzaje turystyki.

¹⁰ Zastosowano współczynnik korelacji rang Spearmana.

¹¹ W badaniu przyjęto długość wyjazdu 5–7 dni.

byłaby skłonna wydać na krajowy wyjazd turystyczny do 1000 zł, a na wyjazd zagraniczny kwotę do 2000 zł. Warto podkreślić, że przeprowadzone analizy wykazały występowanie istotnego związku korelacyjnego o wysokiej sile między deklarowaną kwotą pieniędzy na wyjazd krajowy lub zagraniczny przypadającą na jednego członka gospodarstwa domowego a wielkością dochodów respondentów w obu badanych grupach. Ponadto, na zadeklarowany poziom wydatków istotny wpływ miał poziom wykształcenia respondentów. Zauważono w obu badanych grupach dodatnią korelację o umiarkowanej sile. W przypadku płci i wieku nie stwierdzono istotnego wpływu na udzielone odpowiedzi.

Tabela 3

Wybrane ekonomiczne aspekty aktywności turystycznej (w %)

Lp.	Wyszczególnienie	Środa Wielkopolska	Tereny wiejskie
1.	Częstotliwość wyjazdów turystycznych w ciągu roku: <ul style="list-style-type: none"> • 1 raz • 2 razy • 3 razy 	59,6	66,2
		37,1	33,1
		3,3	0,7
		$\chi^2 = 2,88$ $df = 2$ $p > 0,05$	
2.	Preferowania długość wyjazdu turystycznego: <ul style="list-style-type: none"> • weekend • 2–4 dni • 5–7 dni • 8–14 dni 	6,7	4,9
		22,5	21,8
		48,3	54,3
		22,5	19,0
		$\chi^2 = 1,02$ $df = 3$ $p > 0,05$	
3.	Deklarowania wysokość wydatków na wyjazd krajowy na jedną osobę: <ul style="list-style-type: none"> • do 500 zł • do 1000 zł • do 1500 zł • do 2000 zł • do 2500 zł 	21,4	32,0
		51,0	48,3
		20,4	14,6
		6,1	5,1
		1,0	0,0
		$\chi^2 = 4,35$ $df = 3$ $p > 0,05$	
4.	Deklarowania wysokość wydatków na wyjazd zagraniczny na jedną osobę: <ul style="list-style-type: none"> • do 1000 zł • do 1500 zł • do 2000 zł • do 2500 zł • do 3000 zł • powyżej 3000 zł 	11,2	11,8
		25,6	35,4
		38,8	30,8
		12,2	15,2
		11,2	6,2
		1,0	0,6
		$\chi^2 = 5,70$ $df = 4$ $p > 0,05$	

Źródło: badania własne.

Do czynników, które zachęcają do odbycia podróży turystycznej, należy zaliczyć dostępność komunikacyjną. Wybór środka transportu jest z reguły determinowany potrzebą wygody i szybkością dojazdu. Podstawowym środkiem transportu był samochód. Korzystała z niego połowa respondentów w obu grupach. Z kolei co czwarty ankietowany wskazał pociąg jako podstawowy środek transportu na wypoczynek, a podróże autokarem cieszyły się mniejszą popularnością. W przypadku wyjazdów zagranicznych istotne znaczenie miał samolot jako podstawowy środek transportu. Konstatując, należy stwierdzić, że w zakresie wyboru środka transportu przeprowadzone analizy nie wykazały istotnego zróżnicowania udzielonych odpowiedzi ze względu na miejsce zamieszkania respondentów.

Podsumowanie

Analiza wyników przeprowadzonych badań pozwala na wyciągnięcie kilku istotnych wniosków dotyczących aktywności turystycznej mieszkańców terenów małomiasteczkowych i wiejskich. Wyniki badań wskazują, iż 69% respondentów można określić jako osoby aktywne turystycznie. W trakcie prowadzonych analiz stwierdzono istotny wpływ klasy miejsca zamieszkania na poziom aktywności turystycznej respondentów. Bardzo ważnym czynnikiem wpływającym na aktywność turystyczną okazał się poziom dochodów przypadających na jednego członka gospodarstwa domowego, dlatego też kardynalną determinantą wyboru miejsca wypoczynku okazała się cena. Jako czynniki utrudniające aktywność turystyczną respondenci wskazali kłopoty ze zdrowiem oraz niski poziom dochodów. Co ciekawe, tylko 11% osób nieaktywnych turystycznie uznało wysokie ceny wyjazdów za główną barierę utrudniającą uprawianie turystyki.

Poznanie preferencji mieszkańców danego regionu ma istotne znaczenie i duży wpływ na przygotowanie odpowiedniej oferty turystycznej. Przedstawione w artykule wyniki badań pokazują, że mieszkańcy terenów małomiasteczkowych i wsi nie różnią się istotnie. Przeprowadzone badania mają charakter przyczynkowski – studium przypadku. W celu potwierdzenia otrzymanych wyników niezbędne jest przeprowadzenie dalszych badań.

Literatura

- Alejziak W., *Aktywność turystyczna: międzynarodowe i krajowe zróżnicowanie oraz kwestia wykluczenia społecznego*, „Turystyka” 2011, nr 21 (1–2).
- Alejziak W., *Determinanty i zróżnicowanie społeczne aktywności turystycznej*, Wydawnictwo AWF w Krakowie, Kraków 2009.
- Awedyk M., *Społeczne, demograficzne i ekonomiczne uwarunkowania aktywności turystycznej mieszkańców Polski*, w: *Rozwój regionalny i lokalny w Polsce w latach 1989–2002*, red. J.J. Parysek, Bogucki Wydawnictwo Naukowe, Poznań 2004.
- Balińska A., *Determinanty popytu mieszkańców Warszawy na usługi agroturystyczne*, w: *Podstawy funkcjonowania rynku turystycznego*, Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Szczecińskiego 2014, nr 805, „Ekonomiczne Problemy Turystyki” nr 1 (25).
- Bąk I., *Zastosowanie wybranych metod statystyczno-ekonomicznych w badaniu aktywności turystycznej seniorów w Polsce*, „Przegląd Statystyczny” 2012, nr specjalny 2.
- Koziół L., *Typologia czynników motywujących do podróżowania*, Zeszyty Naukowe Małopolskiej Wyższej Szkoły Ekonomicznej w Tarnowie 2012, t. XX, nr 1.
- Szpilko D., Gierałtowska M., Golubiewska P., *Preferencje turystyczne mieszkańców Białegostoku*, „Ekonomia i Zarządzanie” 2013, nr 5 (1).
- Turystyka i wypoczynek w gospodarstwach domowych w 2013 roku*, GUS. Departament Badań Społecznych i Warunków Życia, materiały na konferencję prasową maja 2014 r., Warszawa 2014.

TOURISM ACTIVITY DETERMINANTS OF SMALL TOWNS AND VILLAGES INHABITANTS – CASE STUDY

Summary

Tourism activity is one of the basic measure of developed societies life quality. The factors which influence it have a multiple character, therefore learning the determinants of undertaking tourism activity promotes preparing a better tourism offer for a services market segment.

The aim of this study is showing the tourism activity determinants of small towns and villages inhabitants. The source material to write this article were the results of survey carried out in 2012 among średzki powiat (wielkopolskie voivodship) inhabitants, which was carried out among 400 people. The choice of respondents to this survey was of

a quote character. In order to achieve the article objective, the respondents were divided into two groups: inhabitants of small towns (Środa Wielkopolska) and rural areas residents. The achieved data were statistically analyzed using the STATISTICA 9 program. The results of this experiment show significant differences of surveyed inhabitants tourism activities according to the place of living. The main factors hindering undertaking tourism activities are: health problems or low level of income.

Keywords: tourism activity, determinants, inhabitants of small towns, inhabitants of villages

Translated by Jarosław Uglis